

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО: ДИМИТРОВА И ДРУГИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 44862/04)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

27 януари, 2011 г.

Това решение става окончателно при обстоятелствата, посочени в член 44, § 2 от Конвенцията. Решението може да бъде предмет на редакция.

По делото Димитрова и други срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като Камера в състав:
Пеер Лоренцен, председател,
Карел Юнгвирт,
Марк Вилигер,
Изабел Беро-Льофевр,
Миряна Лазарова Трайковска,
Здравка Калайджиева,
Гана Юдживска, съдии,
и Клаудия Вестердийк, секретарка на отделението,
на закрито заседание на 6 януари 2011 г.,
постановява следното решение, което е прието на същата дата:

ПРОИЗВОДСТВО

1. Делото е образувано по жалба (№ 44862/04) срещу Република България, подадена в Съда съгласно член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от четирима български граждани, Райна Седефчева Димитрова, Екатерина Васкова Герасимова, Седефчо Петров Герасимов и Петър Петров Герасимов ("Жалбоподателите"), на 15 декември 2004 година.
2. Първоначално Жалбоподателите са представлявани от М. Георгиев, преподавател. След известяването на жалбата, те упълномощават Й. Грозев и Н. Добрева, адвокати, практикуващи в гр. София, които да ги представляват. Българското Правителство ("Правителството") е представлявано от М. Димова, длъжностно лице от Министерството на правосъдието.
3. Жалбоподателите твърдят, че властите не разследват ефикасно смъртта на техен родственик - Георги Герасимов, както и че са дискриминирани поради ромската им принадлежност.
4. Председателят на Пето отделение приема решение за уведомяване на Правителството за жалбата на 29 януари 2009 година. Също така е решено жалбата да се разгледа едновременно по отношение на допустимостта и по същество (член 29 § 3 от Конвенцията, в редакцията преди 1 юни 2010 г.).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

5. Първият и вторият Жалбоподател са родени съответно през 1956 г. и 1975 година.
6. Жалбоподателите са роми. Първата Жалбоподателка е майката, втората Жалбоподателка е съпругата, а третият и четвъртият Жалбоподатели са братя на Георги Герасимов, също от ромски произход, роден през 1976 година.

A. Събитията от 30 май 2003 г. и смъртта на Герасимов

7. В следобедните часове на 30 май 2003 г., Герасимов и други три лица са с ромска принадлежност, ВВ, ИИ и МГ копаят въглища в изоставена, открита, въглищна мина в гр. Перник. Районът е открит, с малко растителност и достъпен по черен път.

8. В един момент друг мъж, БИ, на когото МГ очевидно дължи пари, преминава яздейки кон. Той пита МГ кога ще му върне дълга и двамата влизат в кратък спор. Герасимов се намесва в защита на МГ След това, БИ си отива.

9. По-късно, Герасимов и другарите му завършват копането на въглища и се готвят да си тръгнат. В този момент БИ се завръща, придружен от трима приятели, ЗЕ, ПК и НС, в два автомобила. Между двете групи започва бой. Страните спорят за това, кой го е започнал. Малко по-късно ВВ, ИИ и МГ отиват до близка бензиностанция, където искат от персонала да съобщат в полицията, че техен приятел е пребит. Когато полицаите пристигат на мястото на боя, те намират само Герасимов да лежи на земята. Тъй като е сериозно ранен, е откаран в болница.

10. По-късно, същия ден, полицията започва издирване на БИ и ЗЕ, подозирайки, че са нанесли побой на Герасимов, но не успяват да ги намерят.

11. Герасимов е приет в болница в кома, с тежка мозъчна контузия и четири рани в главата. Той почива в болницата на 4 юни 2003 година.

В. Разследването на смъртта на Герасимов

12. Районната прокуратура в гр. Перник образува наказателно производство на 30 май 2003 година:

1. Първоначални следствени действия

(а) Инспектиране, кръвни анализи и доклади на вещи лица

13. Инспектиране на мястото на произшествието се провежда на 30 май 2003 година. Протоколът от инспектирането посочва, че мястото не е запазено. Полицейските служители намират микробуса, който е използван от Герасимов и другарите му изоставен на мястото. Предното стъкло е спукано, страничните огледала за обратно виждане са строшени и на една от вратите има следа от удар с твърд предмет. Следи от кръв са открити в близост до автомобила. Анализът установява, че кръвта може да е на Герасимов. Следи от кръв са открити и във вътрешността на колата. Анализът установява, че може да е на БИ.

14. Полицията извършва проверка на автомобилите на БИ и спътниците му. Следи от кръв са открити в един от тях. След анализ се установява, че кръвта може да е на БИ.

15. На 31 май 2003 г., полицията проверява колата на НС (която не е от използваните предния ден) и изземва два пръта и нож.

16. На 2 юни 2003 г., БИ, ЗЕ, ПК и НС са прегледани от лекар, който установява, че БИ има малка рана от нож в долната част на гърба и няколко синини по лицето и тялото. Другите мъже също са с контузии.

17. Дрехите, носени от БИ на 30 май 2003 г. са изследвани от вещи лица, които намират прорези в тениската и якето, най-вероятно причинени от нож.

18. Заключение от аутопсията на тялото на Герасимов, проведена на 5 юни 2003 г. е, че смъртта е причинена от тежка мозъчна травма. Установена е многофрагментна фрактура на париеталната кост, с вдлъбване на фрагменти на костта до дълбочина от 0.5 cm на площ с размери 6 x 3 cm. Също така са открити пет рани на главата, рана на дясната ръка и две успоредни ивици синини по гърба, с размери 15 x 2 сантиметра. Имало е и други синини по лицето и тялото. Експертизата заключава, че нараняванията са причинени от тъпи предмети и биха могли да бъдат причинени от побой. Двете синини по гърба са причинена от дълги

тесни предмети.

(b) Разпит на свидетели и на БИ

19. Спътниците на Герасимов са разпитани от следовател на 31 май 2003 година. Разпитани са отново пред съдия на 3 юни 2003 година.

20. ВВ посочва, че четиримата са отишли с микробус да копаят въглища. Те са имали кирка, но не нож. По времето, когато БИ пристига с приятелите си, те се готвят да си тръгнат. Герасимов е седял в задната част на микробуса, върху чували с въглища. Веднага след като идва на мястото ЗЕ започва да удря Герасимов с прът по краката. В същото време БИ извиква: "Къде ще ходите, къде ще бягате, цигани проклети, кой ще плаща?" Герасимов се опитва да спре атаката на ЗЕ. Докато двамата се бият, БИ приближава Герасимов отзад и го удря с друг прът в задната част на главата. Герасимов пада на земята. Така освободен, ЗЕ се обръща към ВВ и го удря с пръта си, като се цели в главата, но не успява. Тогава, ВВ избягва от мястото.

21. ИИ също твърди, че когато БИ и ЗЕ пристигат, са носели дървени тояги. ЗЕ напада Герасимов и докато двамата се бият, БИ се приближава и удря Герасимов по главата, държейки тоягата с две ръце. ИИ не вижда други удари, защото побягва, но преди това вижда ПК и НС също да доближават Герасимов. Той и другарите му не са носели ножове и не са провокирали атаката на другите.

22. МГ заявява, че е избягал веднага след като другите мъже са пристигнали, защото е разбрал, че ще ги бият.

23. Двама служители на бензиностанцията, където ВВ, ИИ и МГ се изтеглят след нападението са разпитани на 9 и 10 юли 2003 година. Те потвърждават, че мъжете са се държали възбудено и са казали, че някой е бил пребит.

24. БИ е разпитан на 31 май 2003 година. Той обяснява, че когато за пръв път вижда Герасимов, ВВ, ИИ и МГ го заплашват и обиждат. По-късно той и приятелите му излизат, за да търсят кон, собственост на НС, който се е изгубил. Когато пристигат на мястото, където са ромите, последните ги нападат. Герасимов има нож и кирка и го намушква в гърба. Той пада на колене. Някой го удря с дървен сап от инструмент. Той успява да хване дървото и отблъсква Герасимов.

25. БИ е разпитан отново на 2 и 3 юни 2003 година. Този път той отрича да е удрял Герасимов и казва, че е видял някой друг да го удря в мелето.

26. ЗЕ, ПК и НС са разпитани от следовател на 31 май и 2 юни 2003 година. На 3 юни 2003 г. те са разпитани пред съдия.

27. ЗЕ заявява, че той и неговите приятели действително са отишли да търсят коня на НС. Той е бил в една от колите с БИ. Той не знае защо БИ се е приближил до ромите, но предполага, че е имал намерение да ги пита дали са видели коня. Веднага след като той и БИ излизат от колата ромите ги нападат. ПК и НС, които са непосредствено зад тях, в друга кола, идват на помощ, но побягват след като ромите също ги нападат. Той и приятелите му влизат в колите и отпътуват. В колата той разбира, че БИ е намушкан. Той не знае как Герасимов се е оказал смъртно ранен.

28. ПК казва, че на 30 май 2003 г. е бил в къщата на БИ, когато НС идва и казва, че конят му

се е изгубил. Тримата мъже, заедно с ЗЕ, взимат две коли и тръгват да търсят коня. В един момент те се доближават до ромите. ЗЕ и БИ спира и излиза от колата си, когато е нападат от ромите. Той и НС излизат също от колата си. Той вижда, че БИ е прободен с хладно оръжие и самият той е нападат от един от ромите, които са имали тояга и нож. Тогава той и НС се връщат в колата си и се отдалечават, докато всички роми са се събрали около БИ и ЗЕ. ПК не знае защо другите ги нападат. Той заявява, че никой от приятелите му не е носил ножове или пръти.

29. НС също така заявява, че той и другарите му са търсили неговия кон. В един момент той и ПК виждат другите мъже да бият БИ и ЗЕ и отиват да ги разтърват. Той признава, че са носили дървени сапове в автомобилите си в случай, че бъдат нападнати.

30. Братът на НС е разпитан на 31 май 2003 г. и потвърждава, че конят на семейството се е изгубил предишния ден. В хода на разпита, следователят го пита: "Бил ли си там, когато циганите намушкват [БИ] и знаеш ли с какво е намушкан?" Братът на НС отговаря, че не е виждал атаката. Разпитан отново на 20 юни 2003 г., той потвърждава, че е имало дървени сапове в колата на семейството, но не знае кой ги е сложил там.

31. Лицето КГ, който работи в района е разпитан на 20 юни 2003 година. Той заявява, че вижда боя от пътя, когато шофира към близкия магазин за покупка на храна. Не спира колата но забавя, за да гледа. Преценява, че разстоянието между него и биещите се е между осемдесет и сто метра. Той разпознава БИ, когото познава, и го вижда да се бие с някой друг, който след това го удря с нож. Впоследствие другите се събират като някой държи дървен сап или инструмент. КГ не вижда нищо в ръцете на БИ".

2. Заповед за арест и задържане на БИ и заповеди за арест на ЗЕ, ПК и НС

32. БИе задържан на неуточнена дата.

33. На 2 юни 2003 г., следовател от Районната следствена служба в Перник нарежда ареста на ЗЕ, ПК и НС, като приема, че съществуват основателни причини да подозира, че те са действали като съучастници в опит за убийство на Герасимов и като отбелязва, че се е опитал да се укрие. Оказва се, че в същия ден трима от тях са арестувани за кратко. Въпреки това, те никога в бъдеще не са обвинени или разследвани.

34. На 3 юни 2003 г., БИ е обвинен в опит за убийство, извършено по особено мъчителен начин за убийтия или с особена жестокост (член 116 от Наказателния кодекс, виж точка 48 по-долу).

35. На 5 юни 2003 г., Районният съд в Перник го задържа в следствения арест. Като се позовава на свидетелските показания на спътниците на Герасимов (вж. точки 20-22 по-горе), а също и като се вземе предвид фактът, че обвиненията срещу БИ са сериозни, при условия на рецидив, той установява, че не съществуват основателни подозрения срещу него и опасност да се укрие или да извърши друго престъпление.

36. На 11 юни 2003 г. това решение е потвърдено от Софийския апелативен съд.

37. БИ е освободен под гаранция на 25 юли 2003 година.

3. По-нататъшни развития и прекратяване на наказателното производство

38. На 10-ти декември 2003 г., БИ е обвинен по член 119 от Наказателния кодекс (виж точка 49 по-долу) за убийството на Герасимов, извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана. В същия ден той е разпитан отново. Той заявява, че по време на боя на

30 май 2003 г. един от ромите "почти" го е намушкарал, като ножът само е прерязал дрехите му, и че в сбиването, когато се е опитал да се защити, може да е ударил Герасимов. Той обаче не смята, че го е наранил зле.

39. С решение от 25 май 2004 г., прокурор от Пернишката районна прокуратура прекратява частично наказателното производство срещу БИ, като сменя първоначалното обвинение по член 116 от Наказателния кодекс за опит за убийство, извършен по особено мъчителен начин за убийтия или с особена жестокост, внесено на 3 юни 2003 г. (вж. точка 34 по-горе) и задържане на обвинението, по член 119 от Наказателния кодекс за убийство, извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана.

40. В това решение, прокурорът отбелязва, че има две противоположни версии за събитията - първата поддържана от спътниците на Герасимов, а именно, че са нападнати без провокация, и втората, поддържана от БИ и другарите му, че ромите са ги нападнали с ножове и лопати веднага след пристигането им на мястото на инцидента. Като взема предвид други доказателства, а именно, заключенията от медицинските прегледи на БИ и другарите му, които показват, че всички имат наранявания (виж точка 16 по-горе), заключението от експертизата на тениската и якето на БИ, с което се констатира съвпадащи прорези с нож (виж точка 17 по-горе), както и медицинските заключения, доказващи, че част от кръвта намерена на мястото на боя може да е на БИ (вж. точки 13-14 по-горе), той заключава, че версията, представена от БИ и другарите му е състоятелна, докато другата не е. Той също така се позовава на свидетелските показания на КГ, който заявява, че не е видял нищо в ръцете на БИ, но е видял как го пробождаат (вж. точка 31 по-горе). Въз основа на тези доказателства, прокурорът заключава, че е имало борба, в хода на която БИ е бил ранен и действайки в самоотбрана, удря само веднъж с дърво в главата Герасимов.

41. Страните не са единодушни дали това решение на районния прокурор от Перник е връчено на Жалбоподателите. Жалбоподателите твърдят, че те никога не са били официално уведомени за това. Правителството оспорва това твърдение. Те представят списък на документите, съдържащи се в преписката по разследването, изготвена от Пернишката районна прокуратура и се споменава разписка, подписана от втората Жалбоподателка, когато решението ѝ е било връчено. Въпреки това, Правителството заявява, че те не могат да представят разписката за получаването, която е изгубена. Те също представят искане от страна на прокуратурата, изпратено до община Перник, да бъде информирана за имената и адресите на законните наследници на Герасимов, на които да бъдат връчвани документи, както и документ, издаден от общината, който съдържа тази информация.

42. Жалбоподателите твърдят, че многократно са посещавали следователя по делото, за да се информират за напредъка на разследването, но не им е била предоставена никаква смислена информация.

43. На неуточнена дата, БИ се споразумява с прокуратурата. Той признава, че е извършил убийството на Герасимов, при превишаване пределите на неизбежната отбрана (член 119 от Наказателния кодекс) и приема условна присъда - лишаване от свобода за срок от три години. На 22 юни 2004 г., Пернишкият районен съд одобрява споразумението с констатацията, че "не противоречи на закона и обществения морал", и прекратява наказателното производство.

44. Очевидно е, че Жалбоподателите узнават за решението на Пернишкия районен съд от 22 юни 2004 г. през август 2004 г. от публикации в местните медии.

4. *Опит на първата Жалбоподателка да постигне възобновяване на наказателното производство*

45. На 20 юни 2005 г. първата Жалбоподателка иска от Главната прокуратура да възобнови наказателното производство. На 6 юли 2005 г. тя е информирана, че това не е възможно, тъй като едногодишният срок за подаване на такова искане в прокуратурата е изтекъл на 22 юни 2005 г., както и че нейното искане от 20 юни 2005 г. не е представено достатъчно време предварително, за да може да бъде надлежно разгледано и да бъде подготвено искането за възобновяване.

С. Други развития

46. В писмо от 24 февруари 2010 г. първоначалният представител на Жалбоподателите пред съда, Георгиев, информира Съда, че през октомври 2009 г. колата му е повредена от неизвестни лица, което е породило опасност за живота му, когато по-късно той пътува в нея. На 17 февруари 2010 г., помещенията на неправителствената организация, която той оглавява е посетена по нареждане на Пернишката община и множество документи, включително някои, свързани с настоящата молба, са иззети.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО

А. Наказателният кодекс

1. Престъпления, в които е обвинен БИ

47. Член 116 § 1 (6) от Наказателния кодекс от 1968 г. предвижда за извършване на убийство по особено мъчителен начин за убийтия или с особена жестокост наказание - лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

48. Съгласно член 119 от Наказателния кодекс, за убийство, извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

2. Расистки престъпления

49. Разпоредбите на Наказателния кодекс, свързани с престъпления на расова основа са обобщени в решението на Съда по делото Ангелова и Илиев срещу България (№ 55523/00, §§ 60-63, ЕСПЧ 2007-IX).

В. Наказателно-процесуалният кодекс

1. Прекратяване на наказателното производство

50. По член 237 § 1 от Наказателно-процесуалния кодекс от 1974 г., в сила към процесното време, органите на прокуратурата при определени обстоятелства могат да прекратят наказателното производство. В съответствие с член 237 § 3, жертвите на престъпления трябва да бъдат уведомени за решението за преустановяване на производството и могат да обжалват решението пред компетентния районен или окръжен съд.

51. Член 237, § 6 от Кодекса, в редакцията му, валидна между май 2003 и април 2006 г., гласи, че прокуратурата не е трябвало да приема официално решение за частично

прекръпяване на наказателното производство в случаите, когато обвиненията срещу същото лице и по отношение на същите факти са променени. Тази разпоредба е в съответствие с по-ранно тълкувателно решение на Общото събрание на наказателните състави на Върховния касационен съд (Тълкувателно решение № 2 от 7.10.2002 г. на ВКС по т. н. д. № 2/2002 г., ОСНК), което гласи:

"На предварителното производство се повдига обвинение, предназначено да определи най-общ, първоначален, "работен" предмет на доказване по делото. То може да бъде изменяно в зависимост от доказателствата, които се събират и проверяват в хода на разследването. В този смисъл обвинението ... е нестабилно, вариращо според настъпилите оперативни промени. Различните формулировки на обвинението за едно и също деяние, промените в правната му квалификация до изготвянето на обвинителния акт следват динамиката на процеса на разследване и промяната във фактическата обстановка съобразно събраните доказателства."

Общото събрание на наказателните състави на Върховния касационен съд продължава, като заключава, че

"Когато в хода на предварителното производство на обвиняемия се предяви ново обвинение за по-тежко наказуемо престъпление или за същото, еднакво или по-леко наказуемо престъпление при съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението или в обвинението се включат нови престъпления ... се осъществява процесуалното действие "изменение на обвинението" ... при което не се налага прокурорът да изготвя постановление за прекръпяване на наказателното производство по предишното обвинение."

2. Участие на жертвите

52. До май 2003 г., член 60, § 1 от Наказателно-процесуалния кодекс дава право на жертвите на престъпления да участват във всички етапи на наказателното производство като граждански страни. Гражданската страна е имала право да упражнява процесуални права, доколкото е необходимо за обосноваване на граждански иск.

53. След изменението на Кодекса от 30 май 2003 г., участието на жертвите като граждански страни се ограничава до съдебната фаза на наказателното производство. Тази разпоредба остава в сила до края на април 2006 година.

3. Решаване на делото със споразумение

54. Решаване на делото със споразумение е предвидено в член 414ж-414и от Наказателно-процесуалния кодекс. Процедурата се прилага по отношение на определени категории престъпления.

55. Обвинението и защитата могат да влезнат в правно споразумение, след като разследването е приключило. Страните трябва да се споразумеят, дали има извършено престъпление и за вида и тежестта на наказанието. Прокурорът може след това да представи споразумението на компетентния районен или окръжен съд, който го разглежда в присъствието на прокурора, обвиняемия и адвоката на последния. Ако прецени, че споразумението не противоречи на закона или морала, съдът приема решение за одобряване на споразумението и прекръпяване на наказателното производство. Това решение не подлежи

на обжалване. Правно споразумение, одобрено от компетентен съд има същото действие като влязла в сила присъда.

56. Преди май 2003 г., участието на жертвите в правното споразумение е задължително и те е трябвало да приемат правното споразумение. След измененията в Кодекса през май 2003 г., в случаите, когато споразуменията се правят в досъдебната фаза, участието в производството на жертвите и тяхното съгласие, вече не са задължителни, но съдът, който разглежда споразумението може по своя инициатива да реши да изслуша техните позиции.

57. Обратно, при постигане на правно споразумение в съдебната фаза на наказателното производство, всички страни трябва да съгласяват с него, в това число жертвите, ако участват в производството като граждански страни или частни обвинители.

4. Други разпоредби

58. Член 192 от Кодекса предвижда, наказателни производства за престъпления от общ характер да могат да бъдат започвани само от прокурор или следовател. Престъпленията, посочени в членовете след 48-50 са такива от общ характер.

ЗАКОНЪТ

I. ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 2 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

59. Позовавайки се на член 2 и член 13 от Конвенцията, Жалбоподателите се оплакват, че властите не са провели ефективно и безпристрастно разследване на смъртта на техния родственик. Те твърдят, че правното основание за споразумение между прокуратурата и БИ, одобрено от Пернишкия районен съд (виж точка 43 по-горе), противоречат на закона и не се базират на фактите по делото. Те също така се оплакват, че другарите на БИ никога не са били преследвани или наказвани. Според тях, доказателствата, събрани от органите на прокуратурата показат, че БИ и другарите му са убили Герасимов по особено жесток начин и с изключителна жестокост, като го удрят многократно с дървените сапове. Жалбоподателите се оплакват, че по никакъв начин не са имали реална възможност да участват в разследването и договарянето на споразумението, и че първата Жалбоподателка не е имала възможност за възобновяване на наказателното производство (виж точка 45 по-горе).

60. Съдът е на мнение, че жалбата трябва да бъде разглеждана единствено на основание на член 2 от Конвенцията, който, доколкото е релевантен, гласи:

"1. Правото на живот на всеки се защитава от закона."

A. Доводите на страните

61. Правителството твърди, че решението Пернишката районна прокуратура от 25 май 2004 г. (вж. точки 39-40 по-горе) е съобщено на Жалбоподателите, които са имали възможност да го обжалват. Те са пропуснали да направят това и на което основание настоящата жалба е недопустима поради неизчерпване на всички вътрешноправни средства за защита. Освен това, Правителството смята, че разследването на смъртта на Герасимов е било независимо и задълбочено, и оспорва твърдението на Жалбоподателите, че не са били в състояние да участват в производството.

62. Жалбоподателите оспорват тези аргументи. Те са на мнение, че Правителството носи тежестта на доказване, че решението от 25 май 2004, действително е връчено на втората

Жалбоподателка и тъй като не представя разписката, на която се позовават (виж точка 41 по-горе), документът никога не е бил връчен. Освен това, Жалбоподателите считат, че версията на събитията, приета от властите, според която се стига до лекото нараняване на БИ, а именно, че Герасимов и другарите му са били първите, които атакуват и че БИ е ударил Герасимов само веднъж, в самозащита, са неубедителни и противоречат на събраните доказателства. Те посочват на първо място, че аутопсията на Герасимов открива няколко рани по главата и множество рани и натъртвания по тялото (виж точка 18 по-горе). Освен това те отбелязват, че версията на властите не обяснява факта, че Герасимов е ударен в задната част на главата със значителна сила, при положение че според възгледите на държавните органи, той се е бил лице в лице с БИ. Те изтъкват също така, че другарите на Герасимов са повикали полицията, за да съобщят, че спътникът им е пребит, докато БИ и другарите му се укриват (вж. точки 90-10 и 33 по-горе). На последно място, Жалбоподателите твърдят, че версията на властите за събитията не обяснява защо, ако изобщо не са възнамерявали да се бият, БИ и другарите му умишлено са пристигнали на мястото, където са се намирали Герасимов и другарите му. Районът е с открит терен и те лесно биха могли да видят коня, когото твърдят, че са търсили, ако е бил в там (виж точки 7 и 9 по-горе).

63. Жалбоподателите твърдят, че разследването е непълно. Те отбелязват, че ножът открит в колата на НС (вж. точка 15 по-горе) никога не е изследван за пръстови отпечатыци и, че прокуратурата не подлага достоверността на показанията на КГ на проверка (виж точка 31 по-горе), чрез извършване на експеримент, за да се установи дали той е могъл действително да види боя. Жалбоподателите също така заявяват, че властите действат погрешно като не изискват по-подробен доклад от аутопсията на Герасимов, както и че не са взели други мерки за установяване на обстоятелства, като например, проверка на отпечатыците от стъпките на мястото на боя, които биха могли да покажат движението на участниците в боя.

64. Жалбоподателите считат, че в резултат на горе-изложеното, разследването на смъртта на Герасимов е неефикасно, тъй като не довежда до идентификация на виновните лица и тяхното наказание за това.

В. Преценката на Съда

1. Допустимост

(а) Статутът на жертви на Жалбоподателите

65. Съдът отбелязва, че прокуратурата провежда разследване на смъртта на Герасимов, като идентифицира БИ като лицето, отговорно за тази смърт, което води до неговото обвиняване и осъждане (вж. точки 12-44 по-горе). Поради това възниква въпрос, може ли Жалбоподателите да са престанали да бъдат жертви на твърдяното нарушение по член 2 от Конвенцията.

66. Съгласно принципа на субсидиарността, първо националните власти трябва да обезщетят едно предполагаемо нарушение на Конвенцията. Решение или мярка, благоприятна за Жалбоподателя са принципно недостатъчни, за да го лишат от статута му на "жертва", освен ако националните власти не са признали изрично или по същество, а след това са предоставили обезщетение за нарушение на Конвенцията. Възможността на Жалбоподателя да твърди, че е жертва, ще зависи от възмездиято, което вътрешноправното средство за защита му дава (вж. Scordino срещу Италия (№ 1) [Голяма Камара], № 36813/97, §§ 178-80,

ЕCHR 2006 -V, и Николова и Величкова с/у България, № 7888/03, § 49, 20 декември 2007 г.).

67. Съдът отбелязва, че с обвиняването и присъдата на БИ, местните власти признават, че животът на Герасимов е отнет неправомерно, в резултат на престъпление. Съдът е готов да приеме, че това представлява достатъчно признание от страна на властите, че е налице нарушение на правото на Герасимов на живот. Следователно трябва да се прецени дали обвиняването на БИ и неговото осъждане дават на Жалбоподателите подходящо и достатъчно обезщетение, тоест, дали разследването, довело до този резултат, е ефективно (вж. Николова и Величкова, цитирано по-горе, т. 56). Въпреки това, този въпрос е тясно свързан с основателността на настоящото твърдение за нарушение. Поради това, Съдът счита за уместно да присъедини въпроса за статута на жертви на Жалбоподателите към съществуващото на жалбата (вж. Özcan и други срещу Турция, № 18893/05, § 55, 20 април 2010 г.).

(b) Изчерпване на вътрешноправните средства за защита

68. Съдът отбелязва още, че Правителството прави възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, поради необжалване от Жалбоподателите на решението на Пернишката районна прокуратура от 25 май 2004 г. (вж. точка 61 по-горе).

69. Съдът отбелязва, че съгласно член 237 § 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, в сила към съответния момент, жертвите на престъпления, могат да обжалват всяко решение за прекратяване на наказателното производство (виж точка 50 по-горе). Въпреки това, член 237 § 6 от Кодекса предвижда, че отговарящият прокурор не е бил длъжен да приеме официално решение за частично прекратяване на наказателното производство в случаите когато обвинението се изменя само срещу същото лице и по отношение на същите факти. Това отговаря на по-ранно тълкувателно решение на Върховния касационен съд (виж точка 51 по-горе). Оказва се, че положението в конкретния случай, когато първоначалните обвинения срещу БИ, за убийство извършено по особено жесток начин и с изключителна жестокост са били заместени с нови обвинения, за причиняване на смърт извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана, попада в обхвата на член 237 § 6 от Наказателно-процесуалния кодекс. Независимо от това, прокурорът приема решението за частично прекратяване на производство, на което Правителството се позовава. Макар че не е задача на Съда да тълкува националното законодателство и да прави оценка на правния ефект на това решение, той отбелязва, че вътрешното законодателство не го изисква, тъй като разглежда обвиненията като нестабилен елемент, зависещи от хода на разследването, и изменението им като проста корекция, а не като официалната фаза на разследването (виж точка 51 по-горе). С оглед на това, а също така отбелязвайки, че Правителството не представя никакво доказателство, което би могло да го накара да мисли по друг начин, Съдът има сериозни съмнения дали местните съдилища действително биха допуснали за разглеждане жалба на Жалбоподателите срещу решението от 25-ти Май, 2004 година.

70. Нещо повече, Съдът е на мнение, че Правителството не успява да докаже в задоволителна степен, че Жалбоподателите действително са знаели за това решение. Правителството не успява да представи разписката, на която се позовава (вж. точка 41 по-горе) и с която би могло да се установи със сигурност, че спорното решение е връчено на втория Жалбоподател. Допълнителните документи, изтъкнати от Правителството, а именно списък на документите по делото, изготвен от Пернишката районна прокуратура, писмо, адресирано до общинските власти, както и удостоверение за наследници на Герасимов (пак там), не са достатъчни, за да отговорят на Съда, че Жалбоподателите действително са били наясно с

въпросното решение, предвид повторното отричане на този факт (пак там, виж също точка 62 по-горе).

71. Също така, твърдението на Жалбоподателите по член 2 от Конвенцията не се отнася единствено до въпроса, който би могъл да бъде уреден чрез подаване на такава жалба, а именно правната квалификация на престъплението, извършено от БИ, но и други въпроси, като например пропуската на властите да разследват предполагаемо участие на другарите на БИ - лицата ЗЕ, П. К. и НС. (Виж точка 59 по-горе). Съдът не вижда как възмездие, на което се позовава Правителството би могло да се свърже с последния въпрос.

72. В заключение, Съдът счита, че въпросното възмездие, не би дало на Жалбоподателите адекватно обезщетение в отговор на тъжбата им. Неспособността им да го използват, не може поради това води до отхвърляне на жалбата поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

(с) Заключение относно допустимостта на жалбата

73. В заключение, Съдът счита, че настоящото оплакване не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията, нито е недопустимо на други основания. Следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

2. По същество

74. Съдът отбелязва, че член 2, § 1, налага на държавата задължението да гарантира правото на живот чрез създаването на ефективни разпоредби в наказателното право, за възпиране на извършване на престъпления срещу личността, подкрепени от механизми на правоприлагащите органи за предотвратяване, противодействие и наказване на нарушения на тези разпоредби (вж. *Osman* срещу Обединеното кралство, 28 октомври 1998 г., § 115, Доклади на решения 1998-VIII). Това задължение поражда косвеното изискване да има някаква форма на ефективно официално разследване, когато хора са загинали при насилие или подозрителни обстоятелства, дори ако няма индикация, че смъртта се дължи на действията на държавата (вж. относно по-вътрешно-затворническо насилие, *Paul и Audrey Edwards* срещу Обединеното кралство, № 46477/99, § 69, ЕСПЧ 2002-II; относно убийствата на затворници, ползващи се от предсрочно освобождаване и схеми за социална реинтеграция, *Mastromatteo* срещу Италия [Голяма Камара], № 37703/97, §§ 89, 92 и 93, ЕСПЧ 2002-VIII, и *Maiorano* и други срещу Италия, № 28634/06, §§ 123-26, 15 декември 2009 г.; относно расистки нападки, *Menson* срещу Обединеното кралство (реш.), № 47916/99, ЕСПЧ 2003-V, и *Ангелова и Илиев*, цитирано по-горе, §§ 91-105; относно знакови убийства, *Колеви* срещу България, № 1108/02, §§ 191-215, 5 ноември 2009 г.; относно домашното насилие, *Оруз* с/у Турция, № 33401/02, §§ 150 и 151, ЕСПЧ 2009 -...; за автомобилни произшествия, *ал Файед* срещу Франция (дек.), № 38501/02, §§ 73-78, 27 септември 2007 г.; *Rajkowska* с/у Полша (реш.), № 37393/02, 27 ноември 2007 г.; *Railean* срещу Молдова, № 23401/04, § 28, 5 януари 2010 г.; за смъртоносни злополуки на строителни обекти, *Pereira Henriques* с/у Люксембург, не 60255/00, §§ 12 и 54-63, 9 май 2006 г.; и във връзка с подозрителни смъртни случаи, *Rantsev* срещу Кипър и Русия, № 25965/04, § 234, 7 януари 2010 г. и *Iorga* срещу Молдова, № 12219/05, § 26, 23 март 2010 г.). Съдът неотдавна описва задължението по член 2 да се извършва ефективно разследване като се превръща в "самостоятелно и автономно задължение" (виж *Šilih* срещу Словения [Голяма Камара], №

71463/01, § 159, 9 април 2009 г.). Може да се изтъкне, че това задължение може да се различава, както по съдържание, така и по отношение на основните си принципи, в зависимост от конкретната ситуация, която го задейства [вж. банки и други срещу Обединеното кралство (декември), № 21387/05, 6 февруари 2007 г. и, *mutatis mutandis*, Begonović срещу Хърватия, № 46423/06, § 69, ЕСПЧ 2009 -... (извадки)].

75. Дори в случаите, когато няма данни, че насилствена или подозрителна смърт е настъпила вследствие на действия на властите, те са длъжни да извършват независимо и безпристрастно официално разследване, което отговаря на определени минимални стандарти по отношение на неговата ефективност. Характерът и степента на контрол, които отговарят на минималния праг на ефективност зависи от обстоятелствата при всеки конкретен случай. Те трябва да бъдат оценявани въз основа на всички релевантни факти и по отношение на практическите реалности на следствената работа (виж Великова срещу България, № 41488/98, § 80, ЕСПЧ 2000-VI, и *Ülkü Ekinci* срещу Турция, № 27602/95, § 144, 16 юли 2002 г.). Нещо повече, това не е задължение за постигане на резултат, а само пътът. Член 2 не предвижда правото лицата да бъдат преследвани от закона или осъждани за престъпления, или абсолютното задължение всички следствия да довеждат до присъди или налагане на наказание (вж. *Öneryıldız* срещу Турция [Голяма Камара], № 48939/99, §§ 94 и 96, ЕСПЧ 2004-XII).

76. По тези съображения, Съдът, като проверява дали такива разследвания са обективни и задълбочени, както и дали националните власти са предприели разумни мерки за осигуряване на доказателства, не считат за необходимо, да се намесва в хода на разследването, провеждано от властите или фактическите констатации, направени от тях, освен ако те явно не успяват да вземат предвид съответните елементи или са произволни (виж, *mutatis mutandis*, *Drăganschi* срещу Румъния (реш.), № 40890/04, 29 *in limine*, 18-ти май, 2010 г., и Николай Димитров срещу България, № 72663/01, § 76, 27 септември 2007 г.).

77. Във всеки случай, трябва да има достатъчен елемент на обществен надзор върху разследването или неговите резултати, за осигуряване на отчетност на практика, поддържане на общественото доверие в придържането на властите към върховенството на закона и за да се предотвратява появата на одобрение или търпимост към противозаконни действия (виж Колеви, цитирано по-горе, § 194). Близките роднини на жертвата трябва да участват в производството до степен, необходима за защита на техните законни интереси (вж. Маринова срещу България, № 29972/02, § 39, 10 юни 2010 г.).

78. Като прилага посочените по-горе принципи към настоящото дело, Съдът отбелязва, че властите започват разследването на смъртта на Герасимов, в деня когато е смъртоносно ранен (вж. точка 12 по-горе). В рамките на това разследване те разпитват свидетели, възлагат експертизи на вещи лица и събират други доказателства (вж. точки 13-31 и 38 по-горе). Съдът обаче има сериозни съмнения, че разследването е било задълбочено и че отговаря дори на минималните стандарти за ефективност, описани по-горе (вж. точки 75-76).

79. Съдът отбелязва, че компетентните местни власти, а именно Пернишката районна прокуратура, която извършва разследването и сключва правно споразумение с БИ, както и Пернишкият районен съд, който одобрява това споразумение, заключават, че БИ е единствено отговорен за смъртта на Герасимов, когато той убива при несъразмерна реакция на атака, с един удар в главата. Съдът е поразен от факта, че в подкрепа на това заключение властите очевидно не взимат под внимание важни доказателства, събрани по време на разследването. Съдът се позовава на първо място на резултатите от аутопсията на Герасимов, при която са констатирани множество фрагменти фрактури на черепа, множество рани по

главата и рани и натъртвания по тялото (виж точка 18 по-горе). Болничната епикриза за Герасимов от 31 май 2003 г. също посочва, че той има четири рани на главата (виж точка 11 по-горе). За Съда, дори само тези констатации, които са показателни за повтарящи се удари, а не само един, както е прието от властите, биха били достатъчни, за да се опровергае тяхната версия за събитията. Освен това, при аутопсията на Герасимов са установени множество фрагментни фрактура с хлътване на париеталната кост (вж. точка 18 по-горе), което може да показва, че е бил ударен в задната част на главата със значителна сила. Тези елементи, които са показателни за евентуално умишлено нападение, не отговарят на заключението на властите, че БИ е действал при самозащита.

80. Приемайки, че Герасимов и другарите му са тези, които започват боя и че поради това, БИ действа при самоотбрана, властите пренебрегват друго важно обстоятелство, а именно, че след боя, другарите на Герасимов алармират полицията (виж точка 9 по-горе). Когато стигат до бензиностанцията и искат от служителите да се обалят на полицията, те са нервни и казват, че той е пребит (виж точка 23 по-горе). В същото време БИ и другарите му се укриват (вж. точки 10 и 33 по-горе). Въпреки че по-късно твърдят, че са нападнати, те никога не съобщават на полицията за нападение и не искат разследване. Тези елементи могат да бъдат показателни за отношението на двете групи към събитията, но отново властите не ги взимат под внимание.

81. Версията на властите за събитията също така не успява да обясни защо БИ и другарите му умишлено заминават за мястото, където са Герасимов и другарите му. Ако БИ действително, както ЗЕ твърди (виж точка 27 по-горе) има за цел да пита, дали са видели коня на НС, все още не е ясно защо е било необходимо четиримата от тях да се отклонят от главния път и да карат по черен път за да достигнат мястото, където другите работят. С приемането на версията, която се оспорва от Жалбоподателите, властите не вземат предвид и други релевантни факти, установени по време на разследването, а именно, че НС признава, че групата е карала дървени сапове, че два сапа и нож са били открити в колата му (виж точка 16 по-горе) и че, освен това микробусът, използван от Герасимов и другарите му бива сериозно повреден (виж точка 13 по-горе). Въпреки, че това доказателство може да се разглежда като изобличително по отношение на заключенията на властите, те го пренебрегват напълно. Освен това, те никога не се опитват да обяснят как Герасимов получава множество рани и натъртвания или защо е имало кръв в микробуса, използван от него и другарите му, която не е негова, но би могла да бъде на БИ (вж. точка 13 по-горе).

82. Поради тези съображения, Съдът е на мнение, че властите не са провели задълбочен, обективен и безпристрастен анализ на съответните доказателства, събрани по време на разследването на смъртта на Герасимов. Поради това, самото разследване не може да бъде задълбочено и обективно. Това по принцип би било достатъчно, за да се приеме, че е налице нарушение на член 2 от Конвенцията. Независимо от това, Съдът счита, че е необходимо да се посочат и други пропуски в разследването.

83. Съдът отбелязва, че не е информиран за всички следствени действия, насочени към установяване на възможното участие в смъртта на Герасимов от спътници на БИ, ЗЕ, ПК и НС. Макар че, както вече беше споменато (вж. точка 76 по-горе), Съдът не се стреми да се намесва в линиите на разследване, преследвани от следователите, Съдът отбелязва, че има сериозни индикации, че тримата може също да са замесени, което властите явно не успяват да вземат предвид. На първо място, показанията на ВВ и ИИ обясняват, че ЗЕ е първият, който атакува Герасимов с дървен сап. ИИ допълнително посочва, че преди бягството вижда ПК и НС да подхождат към Герасимов (вж. точки 20-21 по-горе). На второ

място, следва да се отбележи, че ЗЕ, П. К. и НС се опитва да се укрят след като Герасимов е бил пребит (вж. точки 10 и 33 по-горе). Те дори закратко са арестувани (вж. точка 33 по-горе). Въпреки това, независимо от наличието на доказателства, показващи, че тримата са могли да бъдат привлечени и тяхното подозрително поведение, както и първоначалната оценка на следователя, че съществува основателно съмнение, че биха могли да са действали като съучастници в боя над Герасимов, което довежда до техните арести, те никога не са разследвани (пак там).

84. Съдът вижда други причини да се съмнява в пълнота на разследването. Той отбелязва, че в решението си да се откаже от първоначалните обвинения срещу БИ Пернишката районна прокуратура се позовава на свидетелските показания на КГ Последният е очевидец на боя и свидетелства, че разпознава БИ виждайки го в двубой с другиго, който му нанася удар с нож (вж. точки 31 и 40 по-горе). Въпреки това прокуратурата не прави нищо, за да провери това ключово показание, независимо от факта, че доверието в него може да породи съмнение, имайки предвид, че е наблюдавал борбата от значително разстояние и по време на шофиране (виж точка 31 по-горе). Освен това, въпреки че органите на прокуратурата намират нож (вж. точка 15 по-горе), те не вземат пръстови отпечатащи от него, не проверяват дали тя е била този, с който БИ е намушкан и не се опита да обясни как се е озовал в автомобила на НС. Според Съда, това са очевидни и достъпни следствени действия, които биха могли да хвърлят светлина върху обстоятелствата около смъртта на Герасимов.

85. Също така, органите на прокуратурата не се опитват да обяснят несъответствията в показанията на БИ, който първоначално признава че е ударил Герасимов, а няколко дни по-късно отрича това и по време на последния си разпит на 10 декември 2003 г. признава, че той "може да го е" направил (вж. точки 24-25 и 38 по-горе). Освен това, той заявява, първоначално, че е намушкан от Герасимов, но по-късно обяснява, че някой "почти" го е намушкар, като ножът само прорязва дрехите му (виж точки 24 и 38 по-горе).

86. Съдът счита, че не е негова задача тук, да заменя преценката на националните власти на фактите по случая със собствена и да определи дали БИ е атакуван от Герасимов и неговите приятели, дали е действал при самозащита и е единствено отговорен за смъртта на Герасимов. Също така не е работа на Съда да определи дали е правилно приключването на разследването със сключването на сделка и дали наказанието на БИ, договорено по този начин, е адекватно. Съдът трябва да гарантира, че задължението на държавата да защитава правата на лицата под нейна юрисдикция е адекватно приложено. За тази цел, той трябва да прецени дали разследването на смъртта на Герасимов е било ефикасно в светлината на принципите, изложени в точки 75-77 по-горе. Както бе посочено в предходните точки, Съдът не е убеден, че властите са извършили задълбочено и обективно разследване, както се изисква съгласно член 2 от Конвенцията, тъй като те не предприемат достъпните следствени мерки и явно пренебрегват важни доказателства.

87. Освен това, Съдът счита, че Жалбоподателите, като най-близки родственици на Герасимов, не биха могли да участват ефективно в разследването на смъртта на техния близък, както също така се изисква съгласно член 2 от Конвенцията (виж точка 77 по-горе). Той установява, че хипотетичната възможност за тях да обжалват решението на Пернишкия районен прокурор от 25 май 2004 не съставлява ефикасно средство за защита по смисъла на член 35, § 1 от Конвенцията (виж точки 69-70 по-горе). Ето защо, не счита, че такова обжалване би предоставило на Жалбоподателите реална възможност да участват в процеса.

88. Нито пък Съдът счита, че на Жалбоподателите са дадени други възможности да участват

и да изразят своите становища. Те не са могли да бъдат конституирани като граждански страни, тъй като националното законодателство към момента не предвижда такава възможност, като казусът никога не стига до съдебна фаза (виж точка 53 по-горе). Освен това, те не участват в процедурата, с която Пернишкият окръжен съд одобрява споразумението между БИ и прокуратурата, тъй като националният съд не ги поканил да внесат позициите си, с каквато възможност е разполагал (вж. точка 56 по-горе). Всъщност, възгледите на Жалбоподателите никога не са искани и никога не се вземани предвид от националните власти. Жалбоподателите не са били дори и официално информиран за резултатите от разследването и разбират за него по-късно чрез публикации в медиите (виж точка 44 по-горе).

89. В обобщение, Съдът счита, че разследването на смъртта на Герасимов не е пълно, нито е обективно. Нещо повече, на Жалбоподателите не е дадена никаква реална възможност да участват в него. Следователно, разследването на смъртта на Герасимов, извършено от националните органи не съответства на изискванията на член 2 от Конвенцията (вж. точки 75-77 по-горе).

90. Въз основа на тези съображения, Съдът заключава, че е налице нарушение на тази разпоредба.

91. Предвид заключението, че разследването на смъртта на Герасимов е неефективно, Съдът намира, също така, че то дава на Жалбоподателите адекватно и достатъчно възмездие и че те все още могат да твърдят, че са жертва на нарушение на член 2, въпрос, който Съдът реши да присъедини към предмета на настоящата жалба (виж точка 67 по-горе).

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 14 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

92. Жалбоподателите се оплакват, че техният родственикът е убит заради ромската му принадлежност и освен това, че и тяхната ромска принадлежност е причина властите да не разследват смъртта му ефективно. Жалбоподателите се позовават на член 14 от Конвенцията, който гласи:

"Упражняването на правата и свободите, изложени в тази Конвенция, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак."

93. Без да привежда конкретни доводи, Правителството отхвърля твърденията на Жалбоподателите.

94. Съдът счита, че това оплакване не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията и не е недопустимо на други основания. Следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

95. Съдът подчертава, че дискриминацията представлява различно третиране, без обективни и разумни основания, на хора в сравнително сходни ситуации. Насилието на расова основа е определено като оскърбление на човешкото достойнство и с оглед на опасните последици, изисква от властите особена бдителност и енергична реакция. Именно поради тази причина, властите трябва да използват всички налични способи за борба с расизма и насилието на расова основа, което ще спомогне за демократичната визия на едно общество, в което

различията не се възприемат като заплаха, а като източник на обогатяване (виж Начова и други срещу България [Голяма Камара], № 43577/98 и 43579/98, § 145, ЕCHR 2005-VII). Освен това, при разследването на инциденти на насилие, държавите са длъжни да предприемат всички необходими стъпки, за да разобличават всеки расистки мотив и да установяват дали етническа омраза или предразсъдък са изиграли роля в събитията (пак там, § 160). Все пак, въпреки че задължението на държавните служби да разследват наличието на евентуална връзка между расистки нагласи и даден акт на насилие, може да се разглежда като имплицитно в техните задължения по член 14 във връзка с член 2, да се осигурява упражняването на правото на живот без дискриминация, е също така един аспект на техните процесуални задължения, произтичащи дори само от член 2. В резултат на взаимодействието на двете разпоредби, въпроси като тези в конкретния случай, могат да бъдат разглеждани само по едната от тях, без другата да поражда отделен въпрос, но може да се изисква проверка и по двете. Това е въпрос, който се решава за всеки конкретен случай според фактите и в зависимост от естеството на твърденията (пак там, §161).

96. Предвид оплакванията на Жалбоподателите съгласно член 14 от Конвенцията, задачата на Съда е да установи преди всичко дали прокуратурата е пропуснала да разследва евентуални расистки мотиви във връзка със смъртта на Герасимов. След това следва да се провери дали при извършване на разследването във връзка със смъртта, властите са имали предразсъдъци поради ромската етническа принадлежност на Герасимов и на Жалбоподателите.

97. Що се отнася до първата част на жалбата, Съдът отбелязва, че в показанията си ВВ посочва, че когато се спуска към него, БИ изрича думите: "цигани проклети" (виж точка 20 по-горе). Въпреки това, Съдът не счита за необходимо да реши, дали това е достатъчно, за да предупреди властите за евентуални расистки нюанси във връзка със смъртта на Герасимов и, съответно, да предизвика техните процесуални задълженията по член 14. Съдът отбелязва заключението на властите, че Герасимов е смъртоносно ранен в резултат на несъразмерна реакция на собствената му атака срещу БИ и другарите му и че е установено по-горе, че тази версия на събитията, която очевидно не предполага расистки мотив от страна на БИ, е приета след разследване, което не е в съответствие с изискванията на член 2, тъй като не е задълбочено и обективно (вж. точки 78-89 по-горе). При тези обстоятелства, Съдът не счита, че твърденият пропуск на властите да разследват възможни расистки нюанси във връзка със смъртта на Герасимов, поражда отделен въпрос, съгласно член 14 (вж., *mutatis mutandis*, Осман срещу България, № 43233/98, §§ 89-91, 16 февруари 2006 г.).

98. Що се отнася до втората част на жалбата, Съдът отбелязва, че по време на разпита на свидетел на 31 май 2003 г., следователят по делото говори за Герасимов и другарите му като "цигани" (виж точка 30 по-горе). Все пак, Съдът не е убеден, че с оглед на контекста, в който тази дума е употребена, това е достатъчно за откриване на расови предразсъдъци, които са могли да мотивират провеждането на разследването. Нито пък Съдът е уведомен за други дискриминационни бележки на властите по време на разследването във връзка с ромската етническа принадлежност на Жалбоподателите или Герасимов (за сравнение - Молдова срещу Румъния (№ 2), №№ 41138/98 и 64320/01, § 139, ЕСПЧ 2005-VII (извадки) и Параскева Тодорова срещу България, № 37193/07, §§ 38-40, 25 март 2010 г.). Следователно, Съдът не намира за установено, че провалът на властите да проведат ефективно разследване за смъртта на Герасимов е мотивиран от расови предразсъдъци.

99. На това основание, Съдът заключава, че не е налице нарушение на член 14 от Конвенцията.

III. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 34 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

100. В заключение, Съдът отбелязва, че на 24 февруари 2010 г., първоначалният представител на Жалбоподателите уведомява Съда, че колата му е повредена от неизвестни лица, което поражда риск за живота му, и че в помещенията на неправителствената организация, която той оглавява, властите са влизали и претърсвали, като са иззети документи, свързани с настоящата жалба (вж. точка 46 по-горе).

101. Все пак, тези твърдения са необосновани. Освен това, не е установена връзка между повреждането на колата на представителя на Жалбоподателите и настоящата жалба до Съда. Що се отнася до претърсването на офиса на неговата организация и изземването на документи, не е доказано, че тези действия наистина са били предназначени да упражнят натиск във връзка с настоящата жалба.

102. Поради това, Съдът счита, че не възниква въпрос при всяка предполагаема пречка за упражняването на правото на Жалбоподателите на индивидуални жалби, изискващ проверка съгласно член 34 от Конвенцията.

IV. ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

103. Член 41 от Конвенцията предвижда:

"Ако Съдът установи, че е налице нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, предоставя справедливо удовлетворение на потърпевщата страна. "

А. Щети

1. Имуществени вреди

104. Искът на първата Жалбоподателка е за 18 000 евро обезщетение за имуществени вреди. Тя твърди, че в резултат на смъртта на сина си, тя загубва финансовата подкрепа, която той ѝ е предоставял. Останалите Жалбоподатели не са предявили претенции за имуществени вреди.

105. Правителството оспорва иска на първата Жалбоподателка.

106. Съдът подчертава, че трябва да има причинно-следствена връзка между имуществени вреди, претендирани от страна на Жалбоподателя и на нарушението на Конвенцията и че това може, в подходящи случаи, да включва обезщетение за пропуснати ползи. Съдът отбелязва, че в конкретния случай частни лица, а не Правителството са отговорни за смъртта на сина на първата Жалбоподателка. Поради това, Правителството не може да бъде държано отговорно за обезщетяване на първата Жалбоподателка за имуществените вреди, които тя може да е претърпяла в резултат на това (вж. Ангелова и Илиев, посочено по-горе, § 125). На тези основания следва да се отхвърли искът на първата Жалбоподателка за обезщетяване на имуществени вреди.

2. Неимуществени вреди

107. Първата и втората Жалбоподателки претендират 15 000 евро за всяка от тях във връзка с неимуществени вреди. Третият и четвъртият Жалбоподатели претендират по 5 000 евро за всеки от тях. Жалбоподателите посочват, че са претърпели емоционална болка и мъка, в резултат на неспособността на властите да разследват ефективно смъртта на техния син, съпруг и брат.

108. Правителството счита тези искове за прекомерни.

109. Съдът отбелязва своята констатация, че властите са нарушили член 2 от Конвенцията (виж точка 89 по-горе) и счита, че в резултат на това Жалбоподателите са претърпели сериозна болка и чувство на безизходност. Произнасяйки се по справедливост, Съдът присъжда по 10,000 евро на всяка - първата и втората Жалбоподателки, Райна Седефчева Димитрова и Екатерина Васкова Герасимова, които са съответно майката и съпругата на Георги Герасимов и по 5000 евро на всеки - третият и четвъртият Жалбоподатели, Седефчо Петров Герасимов и Петър Петров Герасимов, братя на Георги Герасимов.

В. Разноски по делото

110. Жалбоподателите претендират 925 евро за разходи, направени преди известяването на настоящата жалба. Те претендират също 1 840 евро за 23 часа правна работа, при хонорар от 80 евро на час, за техните представители след известяването, Й. Грозев и Н. Добрева. Те са поискали, сумата в размер на 1 840 евро да се прехвърли директно на банковата сметка на Й. Грозев.

111. В подкрепа на горния иск, те представят съответните договори за правна помощ и разписки.

112. Правителството счита тези искания за прекомерни.

113. Според съдебната практика на Съда, Жалбоподателят има право на възстановяване на разходи и разноски само доколкото е доказано, че те са действително направени и необходими и са в разумен размер. В конкретния случай, като се имат предвид обстоятелствата по делото и фактът, че не се открива нарушение във връзка с оплакването на Жалбоподателите съгласно член 14 от Конвенцията, Съдът присъжда 2 500 евро за съдебни разноски, 1 840 от които да бъдат прехвърлени директно на банковата сметка на Й. Грозев.

С. Законна лихва

114. Съдът счита за уместно лихвата за неизпълнение да бъде обвързана с пределния лихвен процент на кредитиране по заеми на Европейската централна банка за просроченото време плюс три процентни пункта.

НА ТЕЗИ ОСНОВАНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. Решава да се присъедини към предмета на делото въпросът за статута на жертви на Жалбоподателите;

2. Обявява жалбите по членове 2 и 14 от Конвенцията за допустими и че не е необходимо повече да се разглежда всяка предполагаема пречка по отношение на правото на Жалбоподателите на самостоятелна петиция;

3. Приема, че е налице нарушение на член 2 от Конвенцията и, съответно, че Жалбоподателите могат да претендират, че са жертви на това нарушение.

4. Приема, че е налице нарушение на член 14 от Конвенцията.

5. Присъжда

(а) държавата-ответник да заплати на Жалбоподателите, в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с член 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, които да бъдат превърнати в български лева по курса на деня към датата на плащането:

(i) по 10 000 евро (десет хиляди евро) на всяка - първата и втората Жалбоподателки, Райна Седефчева Димитрова и Екатерина Васкова Герасимова, и по 5 000 евро (пет хиляди евро) на всеки - третият и четвъртият Жалбоподатели, Седефчо Петров Герасимов и Петър Петров Герасимов, плюс всички данъци, по отношение на неимуществените вреди;

(ii) общо на четиримата Жалбоподатели 2 500 евро (две хиляди и петстотин евро), плюс всички данъци, с които могат да бъдат обложени Жалбоподателите във връзка със съдебните разноски, от които 1 840 евро (хиляда осемстотин и четиредесет евро) да се преведат директно на банковата сметка на Й. Грозев;

(b) от изтичането на горепосочения тримесечен срок до плащането се дължи лихва върху сумата при ниво, равно на пределния лихвен процент на кредитиране по заеми на Европейската централна банка за просроченото време плюс три процентни пункта;

6. Отхвърля останалата част от исковете на Жалбоподателите за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и известно писмено на 27 януари 2011 г., съгласно правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда:

Клаудия Вестердийк
Секретарка

Пеер Лоренцен
Председател